

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 8 mei 2018 met nummer RvVb/S/1718/0805
in de zaak met rolnummer 1718/RvVb/0259/SA

Verzoekende partij	de vzw AEROCLUB DE HESBAYE vertegenwoordigd door advocaat Tom SWERTS met woonplaatskeuze op het kantoor te 2800 Mechelen, Antwerpsesteenweg 16-18
Verwerende partij	DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement OMGEVING, afdeling Vlaams-Brabant vertegenwoordigd door advocaat Michel VAN DIEVOET met woonplaatskeuze op het kantoor te 1000 Brussel, Wolstraat 56
Tussenkomenende partij	de nv ELECTRABEL vertegenwoordigd door advocaten Tangui VANDENPUT en Patrik DE MAEYER met woonplaatskeuze op het kantoor te 1160 Brussel, Tedescolaan 7

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 26 december 2017 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 6 november 2017.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomenende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het oprichten van 3 windturbines (V7, V8 en V9) op de percelen gelegen te 3400 Landen, Hannuitsesteenweg zn/autosnelweg zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 3, sectie A, nummers 1260B, 1309E en 772A.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 8 maart 2018 om in de procedure tot schorsing en vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad verleent de tussenkomende partij met een beschikking van 20 maart 2018 toelating om in de debatten tussen te komen.

2.

De verwerende partij dient een nota betreffende de vordering tot schorsing en het administratief dossier in. De argumentatie van de tussenkomende partij betreffende de vordering tot schorsing is vervat in haar verzoekschrift tot tussenkomst.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot schorsing op de openbare zitting van 17 april 2018.

Advocaat Michael COX *loco* advocaat Tom SWERTS voert het woord voor de verzoekende partij. Advocaat Filip VAN DIEVOET *loco* advocaat Michel VAN DIEVOET voert het woord voor de verwerende partij. Advocaat Laurens DE BRUCKER *loco* advocaat Patrik DE MAEYER voert het woord voor de tussenkomende partij.

3.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

1.

Dit dossier kent een voorgeschiedenis.

Op 23 december 2010 diende de cvba Greensky bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het oprichten van een windpark van 16 windturbines waarvan er zich 9 in de gemeente Landen (Vlaams-Brabant) bevinden en 7 in de gemeente Gingelom (Limburg)”*. De verwerende partij verleende deze vergunning op 17 augustus 2011. Hiertegen werd door onder meer de verzoekende partij beroep ingesteld bij de Raad.

De Raad heeft met het arrest van 25 juni 2013 met nummer A/2013/0346 het beroep van de verzoekende partij tegen de beslissing van 17 augustus 2011 ontvankelijk en gegrond verklaard en het gedeelte van de bestreden beslissing vernietigd waarbij aan de cvba Greensky een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het oprichten van windturbines V1 tot en met V9 (gelegen op grondgebied Landen). De Raad heeft de verwerende partij bevolen een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partij. De verwerende partij heeft op 18 september 2013 opnieuw besloten een vergunning te verlenen voor de windturbines

V1 tot en met V9. Hiertegen wordt opnieuw door onder meer de verzoekende partij beroep ingesteld bij de Raad.

De Raad heeft met het arrest van 15 maart 2016 met nummer RvVb/A/1516/0789 het beroep van de stad Hannuit tegen de beslissing van 18 september 2013 ontvankelijk en gegrond verklaard.

Op 7 juli 2016 trekt de cvba Greensky haar stedenbouwkundige vergunningsaanvraag in.

2.

De tussenkomen partij dient op 24 januari 2017 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor "het oprichten van drie windturbines (V7, V8 en V9)" op de percelen gelegen te 3400 Landen, Hannuitsesteenweg zn/autosnelweg zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 3, sectie A, nummers 1260B, 1309E en 772A.

Volgens de bewoordingen van de bestreden beslissing voorziet de aanvraag in de oprichting van drie windturbines. Het project bevindt zich langs en ten zuiden van de autosnelweg E40 en de HST-lijn. De windturbines situeren zich tussen de dwarsing van de N80 (Hannuitsesteenweg) met de E40/HST en de dwarsing van de Rue Victor Gilles met de E40/HST. Ze vervullen de lijn van reeds gerealiseerde windturbines ten zuiden van de autosnelweg. De drie windturbines hebben een maximale hoogte van 150m, de maximale rotordiameter bedraagt 100m. Per windturbine wordt een werkplatform voor de oprichting voorzien van ca. 45m op 25m. Na de werken wordt deze zone gereduceerd tot 5m op 5m. Daarnaast worden er ook toegangswegen aangelegd van ongeveer 4m breedte, na de realisatie worden deze gereduceerd tot 3,5m.

De verzoekende partij baat op percelen gelegen aan de Rue de Waemont in Hannuit een ULM-terrein uit.

3.

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Tienen-Landen', vastgesteld met koninklijk besluit van 24 maart 1978 in agrarisch gebied.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 29 april 2017 tot en met 28 juni 2017, dient de verzoekende partij een bezwaarschrift in.

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar van de gemeente Landen adviseert op onbekende datum voorwaardelijk gunstig.

Het Agentschap Wegen en Verkeer adviseert op 20 april 2017 gunstig.

Defensie stelt in een schrijven van 24 april 2017 dat zij geen advies kan uitbrengen zolang er geen 'engineering study' is uitgevoerd waarbij de impact op de correcte werking van de naderingsradar van Bevekom wordt onderzocht. Als deze studie niet wordt uitgevoerd, dient het advies als ongunstig te worden beschouwd. Op 23 juni 2017 verleent Defensie een strikt voorwaardelijk gunstig advies. In dit advies wordt opgenomen dat de aanvrager op zijn kosten de NGSP mitigatie oplossing van Intersoft dient te laten installeren op de radarinstallatie van Bevekom. Na de installatie van de turbines dient een controle te gebeuren door Intersoft Electronics om eventuele

negatieve effecten softwarematig weg te werken. Dit alles op kosten van de aanvrager en conform de radarstudie en de conclusies.

De stad Hannuit adviseert op 28 april 2017 ongunstig.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling adviseert op 2 mei 2017 ongunstig.

Het Directoraat-Generaal Luchtvaart adviseert op 12 juli 2017 voorwaardelijk gunstig. Het DGLV stelt hierbij nog: *"We wensen echter uw aandacht te vestigen op het feit dat het DGLV niet noodzakelijk de garantie kan bieden een positief advies uit te brengen indien een uitbreiding van dit windmolenpark zou overwogen worden. Het huidige advies blijft geldig voor een termijn van 2 jaar voor zover de criteria die van toepassing zijn bij het uitvaardigen van het advies onveranderd blijven. De volledige inhoud ervan dient meegedeeld te worden aan de bouwheer."*

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Landen adviseert op 10 augustus 2017 voorwaardelijk gunstig.

Het Agentschap Natuur en Bos adviseert op onbekende datum gunstig.

De verwerende partij verleent op 6 november 2017 de stedenbouwkundige vergunning .De verwerende partij beslist:

"...

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen worden hieromtrent volgende standpunten door de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar ingenomen.

Bezwaarschrift 1

1. Mer plicht

Zie aspect milieutoets

2. Vliegveiligheid-procedures

Voor onderhavige aanvraag werd uitvoerig overlegd door aanvrager, het DGLV en het Departement Omgeving Het advies van het DGLV is het resultaat van dat overleg en bijkomend studiemateriaal, net om de vliegveiligheid van EBAV (het ULM-vliegveld te Avernas) te vrijwaren, wat essentieel is voor het DGLV. Het advies van het DGLV is bijgevolg geformuleerd op basis van een maximale input, en alle gegevens over de windturbines (gevraagde en bestaande/vergunde in de omgeving) en het vrijwaren van de vliegveiligheid.

Het grief baseert zich onder meer op een advies van 14 november 2016 van het DGLV, uitgebracht in de milieuvergunningsprocedure dat onder meer stelde:

"We wensen echter uw aandacht te vestigen op het feit dat dit positief advies slechts betrekking heeft op de drie windturbines in kwestie en het DGLV niet noodzakelijk de garantie kan bieden een positief advies uit te brengen of onderhavig advies te handhaven indien een uitbreiding van dit windmolenpark zou overwogen worden of indien zou blijken dat de drie windturbines in kwestie deel zouden uitmaken van een groter geheel van windturbines"

Het in het kader van deze aanvraag voor het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning bekomen relevante advies van het DGLV van 12 juli 2017 stelt in het laatste alinea slechts:

"We wensen echter uw aandacht te vestigen op het feit dat het DGLV niet noodzakelijk de garantie kan bieden een positief advies uit te brengen indien een uitbreiding van dit windmolenpark zou overwogen worden"

Het is evident dat dit project zich kadert in een reeds bestaand windturbinepark (ook het DGLV weet dat) en dat het advies van 12 juli 2017 van het DGLV als enige relevant is voor de huidige beoordeling. Als er bijkomende windturbines gevraagd worden zal daarvoor sowieso een (voorwaardelijk) gunstig advies van het DGLV moeten worden bekomen. Het bezwaar wordt niet weerhouden.

3 Verwijzing naar het RSV.

Art 2 21 §7 VCRO stelt dat de ruimtelijke structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen voor vergunningsaanvragen, noch voor het stedenbouwkundig uittreksel of attest.

De initieel bestaande piste is voor het grootste deel gelegen in Vlaanderen (voor de uitbating ervan ontbreekt een nodige milieuvergunning, de regelgeving ruimtelijke ordening biedt geen mogelijkheden voor het aanleggen van een piste in agrarisch gebied).

Ik stel vast dat aan de overzijde van de weg een nieuwe piste in gebruik werd genomen (zoals ook kan vastgesteld worden op internet). Die piste en alle gebouwen liggen in het Waals Gewest.

Voor de luchtvaart is de Aéroclub Hesbaye ASBL gekend op het adres Rue de la Tombe 30, 4280 Avernas-le-Bauduin. Voor de internationale luchtvaart is het vliegveld benoemd als EBAV (Europe, Belgium, Avernas).

Het stellen dat de principes van het RSV dwingend gelden voor de exploitatie van dit vliegveld wordt gezien het voorgaande niet bijgetreden. Ook de provincie Vlaams-Brabant heeft in haar provinciaal ruimtelijk structuurplan geen gewag gemaakt van het behoud van dit vliegveld, daar zij dat wel uitdrukkelijk vermeldde voor de vliegvelden van Goetsenhoven en Diest.

Het bezwaarschrift wordt niet weerhouden.

Bezwaarschrift 2

1. Mer plicht

Zie aspect milieutoets

2 Dat er in de project-mer screening geen gewag wordt gemaakt van het bestaan van het ULM-vliegveld impliceert geen fundamenteel bezwarend gegeven. Het dient in dit document zelf niet opgenomen worden aangezien het niet zorgt voor een meerwaarde. Gezien de aanzienlijke reductie van het initiële project van 9 windturbines en het gunstige advies van de Fodmob kan redelijkerwijs geoordeeld worden dat de vermelding van het vliegveld niet perse hoefde opgenomen te worden in punt 13 ("Zijn er nog effecten die het project kan genereren") van de project-mer-screeningsnota. Het vrijwaren van de vliegveiligheid van EBAV wordt immers bevestigd door het advies met voorwaarden van de terzake bevoegde luchtvaartinstantie, zoals eerder weergegeven. Heel het project is gebaseerd op de reductie van het initiele project juist omwille van het bestaan van het ULM-vliegveld.

Zie ook bij evaluatie bezwaarschrift 1, punt 2 en milieutoets. De milieuvergunning werd bij ministerieel besluit van 9 december 2016 verleend.

De vergunningverlenende overheid kan dus ten gronde oordelen dat de vliegveiligheid niet in het gedrang komt.

Voor een bijkomend windturbineproject van 8 windturbines wordt een project-mer opgemaakt (PR2311). Voor de oprichting van deze windturbines zal in de

omgevingsvergunningsprocedure ten gronde geoordeeld worden rekening houdend met de bestaande/vergunde windturbines én waarbij ook de adviezen van de luchtvaartautoriteiten mede determinerend zullen zijn Mogelijke onregelmatigheden in die aanvraagprocedure, zoals gevreesd wordt in het beroepsschrift, zijn bijgevolg voorbarig.

Huidige aanvraag is een logische verderzetting, na de vernietigingsarresten van de RvVb, om van de 9 initieel betrachte windturbines te Landen alsnog 3 te kunnen op te richten. Dit heeft, gezien deze geschiedenis, niets te maken met saucissionering om de opmaak van een project-mer of de ontheffing ervan te omzeilen, zoals het beroepsschrift suggereert Zie hiervoor ook aspect milieutoets.

Voor de ruimtelijke aspecten verwijs ik naar de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, zoals verder in deze beslissing wordt gevoerd.

Het bezwaar wordt niet weerhouden.

WATERTOETS

(...)

Bijgevolg dient in alle redelijkheid geoordeeld te worden dat geen schadelijke effecten zullen optreden.

ONROEREND ERFGOED Aspect archeologie

(...)

Aspect landschappen

(...)

Bijgevolg dient, het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen indachtig, geen advies gevraagd aan Onroerende Erfgoed voor dit aspect.

De beschermde dorpsgezichten en erfgoed liggen op een aanzienlijke afstand, er wordt geen negatieve invloed op deze landschapselementen verwacht In de lokalisatienota is de vereiste toetsing aan het landschap en het onroerend erfgoed opgenomen.

De Tumulus van Waasmont ligt noordoostelijk van het projectgebied (oostelijk nabij de windturbines V10, V11 en V12), aan de overzijde van de autosnelweg-TGV Langs de Bormansstraat in Walshoutem liggen een aantal beschermde hoeves, op ongeveer 1,2 km afstand. Tussen deze hoeves en het projectgebied bevinden zich nog bebouwing op sterk doorgroende percelen en diverse bomenrijen.

Het project sluit aan bij bestaande windturbines.

MILIEUTOETS

De destijds goedgekeurde ontheffing van de projectmer betrof een project van 29 aaneengesloten windturbines In huidig geval betreft het een aanzienlijk beperkter aantal van aaneengesloten (lees met gezamenlijke cumulerende effecten) windturbines.

Huidige project sluit aan bij de bestaande windturbines W12, W13, V10, V11, V12, V13, V14, V15 en V16. Gezien deze windturbines overlappende effecten hebben moeten deze als een geheel worden beschouwd Samen met huidige aanvraag betreft deze een groep van 12 windturbines.

De eerstvolgende W11 westelijk ligt op ongeveer 2800 m langs de autosnelweg. Deze windturbines sluiten aan bij de voornoemde bestaande vergunde windturbines Door de

grote tussenafstanden van thans voorliggende windturbines met de eerstvolgende windturbine westelijk worden geen cumulerende effecten verwacht.

De uitbreiding van het bestaande voornoemde park heeft geen effecten op de uitbreiding van de milieueffecten, inclusief fauna en flora, verder oostelijk voorbij de bestaande windturbine V16.

Volgens het Besluit van de Vlaamse Regering inzake de nadere regels van de projectmerscreening van 1 maart 2013 (B.S 29 april 2013) dient er bijgevolg een merscreeningsnota bij vergunningsaanvragen gevoegd te worden voor projecten die vermeld staan in bijlage III van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage van 10 december 2004. Installaties voor de winning van windenergie vallen onder categorie 3.i) van deze bijlage III waardoor het voorliggend project valt onder het toepassingsgebied van dit besluit.

Emissies naar het milieu

Het project veroorzaakt geen milieueffecten ten gevolge van bedrijfs-, verkeers- of geuremissies.

Emissies zijn enkel te verwachten tijdens de aanlegfase, afkomstig van de gebruikte machines. Deze worden niet als relevant beoordeeld. Er mag immers redelijkerwijs van uit gegaan worden dat deze machines regelmatig het vereiste onderhoud krijgen en dat de uitlaatgassen derhalve voldoen aan de geldende normen.

Na de uitvoering der werken zijn er geen bijkomende effecten meer.

(...)

- o Voor wat betreft het aspect trillingen wordt tijdens de aanlegfase geopteerd voor het schroefheien van funderingspalen, ofwel voor het heien met slaghamer van funderingspalen. Een andere methodiek is het hoogfrequent intrillen van damplanken.*

Het is niet eenvoudig om een exacte prognose te geven van de te verwachten trillingsniveaus in de directe omgeving van een bouwplaats. Deze niveaus zijn sterk afhankelijk van de lokale bodemgesteldheid met specifieke tussenlagen en de wijze van funderen van woningen in de , omgeving.

De mate van demping van trillingen door de bodem wordt onder andere bepaald door de dynamische eigenschappen van de bodem. Bij een slappe veenachtige bodem treden vlakbij de trillingsbron (zeer) hoge niveaus op maar zal de trilling snel uitdempen. Bij een vaste zandbodem zijn de trillingsniveaus bij de bron lager maar duurt het langer voordat de trilling is uitgedempt. Vermits de funderingen op voldoende afstand van gebouwen of trillingsgevoelige objecten is gelegen worden hier geen negatieve effecten verwacht.

In de exploitatiefase kunnen er tijdens de exploitatiefase aan sommige turbine-onderdelen lokaal trillingen worden waargenomen. Gezien de minimale afstand tussen de geplande turbines en de omringende gebouwen meer dan 600m bedraagt, wordt er verwacht dat deze niet meer waarneembaar zijn ter hoogte van de gebouwen.

- o De wieken van de windturbines zijn behandeld met een speciale matte coating die het zonlicht voor een groot deel absorbeert zodat geen reflectie optreedt*

- o Tijdens de werken kan er geluid ontstaan ten gevolge van de realisatie en dit gedurende enkele weken. Deze geluiden zijn echter beperkt.*

Tijdens de exploitatiefase zullen geluidsemissies optreden door mechanische en aerodynamische effecten, die beperkt, doch inherent zijn aan grootschalige windturbines

Volgens de Vlarem-regelgeving moet het geluid afkomstig van windturbines voldoen aan de richtwaarden van bijlage 5.20 6.1 van titel II van het VLAREM.

In de geluidsstudie werd rekening gehouden met de cumulatieve effecten van de reeds bestaande windturbines in de omgeving, zoals die hierboven zijn vermeld Ook in de milieuvergunningsprocedure werd mede vergund op basis van die studie.

In de geluidsstudie worden acht relevante receptoren onderzocht (receptoren A tot H) Uit de geluidsberekeningen blijkt dat het specifieke geluid in de dagperiode steeds voldoet aan de VLAREM-norm. Het specifieke geluid van de windturbines overschrijdt de VLAREM-norm licht tijdens de avond- en nachtperiode in de receptoren D, E en G Het geluidsklimaat voor de receptoren D, E en G wordt eerder bepaald door de reeds vergunde windturbines W12 en W13 van het project te Lincet, omdat deze windturbines dichter bij bovengenoemde receptoren gelegen zijn.

Het nemen van geluidsreducerende maatregelen voor het volledige windturbinepark is bijgevolg noodzakelijk Deze geluidsreducerende maatregelen eruit bestaan het bronvermogen van de windturbine(s) te verminderen waardoor ook het brongeluid van de windturbine(s) afneemt De geluidshinder veroorzaakt door de windturbines moet tot een aanvaardbaar niveau beperkt worden mits het nemen van milderende maatregelen.

o Tijdens de exploitatie zal slagschaduw ontstaan door het wisselend tegenhouden en doorlaten van direct zonlicht doorheen de al dan niet draaiende rotors van de turbine.

Volgens de Vlarem-regelgeving moet het geluid afkomstig van windturbines voldoen aan de richtwaarden van bijlage 5.20 6 "installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie" van titel II van het VLAREM.

Volgens deze VLAREM-regelgeving geldt een norm van 8 uur per jaar effectieve slagschaduw en 30 minuten per dag effectieve slagschaduw voor elk slagschaduwgevoelig object.

De slagschaduwstudie bevat een schaduwkaart met iso-schaduwlijnen voor het verwachte aantal uren slagschaduw per jaar In de studie werd eveneens rekening gehouden met de cumulatieve effecten van de reeds vergunde windturbines van de cvba Greensky in de omgeving, zijnde twee windturbines in het Waalse Gewest (W12 en W13) te Lincet en zeven windturbines in het Vlaamse Gewest (V10-V16) te Gingelom.

Er bevinden zich meerdere slagschaduwgevoelige objecten binnen de 4-uur slagschaduwcontour Er werden zes representatieve slagschaduwgevoelige objecten onderzocht in de slagschaduwstudie (locaties A tot F) Van de onderzochte locaties ondervinden voornamelijk de locaties A ten noorden van windturbine V7 in Walshoutem en B ten zuiden van windturbine V7 in Avernas-le-Bauduin slagschaduw van onderhavig project. De andere locaties C tot F ondervinden slagschaduw van de andere reeds vergunde windturbines die omwille van het cumulatief effect mee in rekening gebracht werden in de studie.

Voor locatie A de verwachte slagschaduwduur per jaar 5u21 bedraagt, de astronomisch maximale slagschaduwduur bedraagt 49 minuten per dag Voor locatie B werd een verwachte slagschaduwduur van 9u31 berekend en een astronomisch maximale slagschaduwduur van 27 minuten per dag Bijgevolg zijn milderende maatregelen vereist om alsnog aan de normen te voldoen.

De windturbines moeten conform artikel 5 20 6 21 van titel II van het VLAREM uitgerust worden met een automatische stilstandmodule zodat de turbines stilgelegd kunnen worden wanneer de norm van 8 uur per jaar en 30 minuten per dag zou worden overschreden.

Conform artikel 5.20.6,2.2 van titel II van het VLAREM moet ter controle van de hoeveelheid effectieve slagschaduw de exploitant voor elk relevant slagschaduw-gevoelig object de coördinaten en een slagschaduwkalender ter beschikking houden. De eerste twee jaren moet een controlerapport opgesteld worden waarin eventueel milderende maatregelen opgegeven worden om de effectieve slagschaduw te beperken tot maximaal 8 u per jaar en maximaal 30 minuten per dag Dit bereikt kan worden door

- de turbine stil te leggen indien de norm overschreden zou worden,
 - aan te tonen dat omwille van fysieke redenen geen hinder door slagschaduw kan optreden (bijvoorbeeld zonnewering geïnstalleerd, slagschaduw beplanting aanwezig alleen in bloeimaanden, objecten tussen windturbine en slagschaduwgevoelig object of geen ramen in de richting van de windturbines);
 - aan te tonen dat tijdens de periodes dat de verwachte slagschaduw op zou treden, geen personen gehinderd worden (bijvoorbeeld slagschaduw buiten de kantoorruimten of slagschaduw op die magazijnen waar geen hinder ondervonden kan worden),
- Het nemen van milderende maatregelen voor dit project is bijgevolg noodzakelijk om de hinder door slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau te reduceren Mits het uitvoeren van milderende maatregelen moet de hinder door slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau gebracht worden.

Er is reeds geluids- en slagschaduw hinder van de eerder vergunde projecten te Lincent en Gingelom van de cvba Greensky. Onderhavig project maakt deel uit van deze beide projecten. De cvba Greensky stelt de reducties te zullen verwezenlijken op parkniveau, zijnde alle projecten samen In de milieuvergunning werd dienaangaande een bijzondere voorwaarde opgelegd dat rekening gehouden moet worden met de cumulatieve effecten van de eerder vergunde windturbineprojecten om te voldoen aan de VLAREM-normering.

- Licht/straling/ bebakening

Door het Directoraat Generaal van de Luchtvaart werd op 12 juli 2017 een gunstig advies uitgebracht voor deze drie windturbines, mits rekening wordt gehouden met de ligging van deze windturbines binnen een zone categorie A waardoor zowel dag- als nachtbewaking moet voorzien worden conform paragraaf 731 van CIR-GDF03 ("Richtlijnen betreffende de bebakening van hindernissen voor de luchtvaart").

De windturbines zullen bebakend moeten worden met een rode band op de mast en signalisatieverlichting (wit flitslicht tijdens de dag, permanent rood licht tijdens de nacht).

De dichtstbijzijnde huizen bevinden zich op meer dan 600 m afstand, waardoor het wit flitslicht gedurende de dag niet voor directe hinder zal zorgen.

Gedurende de nacht zijn belangrijkste lichtbronnen in de omgeving de verlichting langs de nabijgelegen E40 en de N80 Bijkomende lichthinder ten gevolge van het permanent rood licht van de windturbines zal niet significant zijn.

Veiligheid

(...)

Voor elk van de weerhouden schadereceptoren wordt de risicoafstand bepaald waarmee moet rekening gehouden worden met betrekking tot eventuele veiligheidsrisico's.

Op basis van de gevoerde veiligheidsscreening kan besloten worden dat er geen onaanvaardbare risico's zijn verbonden aan de plaatsing van de windturbines.

Ook dienen de turbines uitgerust te zijn met volgende veiligheidssystemen.

- een ijsdetectiesysteem dat de turbine automatisch stillegt bij ijsvorming,
- een bliksembeveiligingssysteem en brandbeveiliging,
- een redundant remsysteem,

- een onlinecontrolesysteem, waarbij onregelmatigheden onmiddellijk worden gedetecteerd en doorgegeven aan een turbine eigen controle-eenheid
Het voorzien van deze veiligheidssystemen wordt als voorwaarde opgelegd bij deze beslissing.

Potentiele effecten op het watersysteem

Er zijn geen potentiële effecten te verwachten (zie ook watertoets).

Potentiele effecten op mens, natuur of landschap'

- Tijdens de constructiefase zullen er tijdelijk en plaatselijk verhogingen plaatsvinden van de verkeersintensiteit, dewelke normaal zijn tijdens de aanleg en constructie van middelgrote infrastructuur. De uitzonderlijke transporten van de windturbineonderdelen, in het bijzonder de wieken, zal 's nachts plaatsvinden zodanig dat er geen verkeershinder hierdoor zal ontstaan. Tijdens de exploitatiefase is er enkel menselijke aanwezigheid tijdens onderhoud en keuringen. Windturbines werken volautomatisch en worden van op afstand vanuit één centraal punt gemonitord. Zodoende is er geen extra hinder voor het verkeer tijdens de exploitatiefase.

- Er zijn geen effecten op de gezondheid door de emissies of andere hinder in gebieden met kwetsbare functies binnen de 200 m van het project. Er bevinden zich immers geen woongebieden, recreatiegebieden, kinderdagverblijven, scholen, ziekenhuizen en RVZ binnen die perimeter.

De in de projectmerscreening in vraag 6 geduide kwetsbare functies binnen een relevante straal van 200 m zijn woongebieden, recreatiegebieden, kinderdagverblijven, scholen, ziekenhuizen en rust- en verzorgingstehuizen. Deze kwetsbare functies komen niet voor binnen de 200 m van de windturbines.

Ter hoogte van de projectzone wordt het landschap doorsneden door de E40 annex TGV spoorlijn. Bovendien sluit het project aan bij reeds opgerichte windturbines van gelijkaardige hoogte en komen verderop, zowel richting Leuven als richting Luik, nog windturbines voor. Deze bestaande infrastructuur zijn dan ook bepalend voor het landschap. Door de inplanting van de windturbines op voldoende afstand van (beschermd) onroerend erfgoed wordt er geen negatieve invloed op deze landschapselementen verwacht.

- in de nabijheid van de projectzone bevinden er zich geen Natura 2000 of VEN-of IVON-gebieden.

De dichtstbijzijnde VEN-gebieden "De Hoegaardse Valleien" en "De Herk" zijn gelegen op ongeveer 7 km. Gezien deze grote afstand mag redelijkerwijs verwacht worden dat geen milieueffecten zullen optreden in deze VEN-gebieden, aldus is geen verscherpte natuurtoets vereist.

De site bevindt zich op ruime afstand tot de dichtstbij gelegen habitat- en vogelrichtlijngebieden de "Vallée de la Mehaige" op 9,5 km afstand. Gezien deze grote afstand mag redelijkerwijs verwacht worden dat geen milieueffecten zullen optreden in deze habitat- en vogelrichtlijngebieden, aldus is geen passende beoordeling vereist. Volgens de vogelatlas is het park gelegen in een zone "2-risico". Er zijn, volgens de verschillende kaarten van die atlas, geen broedgebieden, pleistergebieden, slaapplaatsen of trekroutes in de nabije omgeving. De windturbines situeren zich wel in een kerngebied voor akkervogels.

De projectlocatie bevindt zich binnen het gebied "landbouwgebieden ruime omgeving Hoegaarden" van het soortenbeschermingsprogramma Grauwe Kiekindief. De

windturbines bevinden zich op de rand van dit gebied, waar reeds een aanzienlijke verstoring is van de vermelde verkeersassen.

Door de inplanting van de windturbines maximaal aansluitend bij de voornoemde markante verkeersinfrastructuren blijft het open akkerlandschap maximaal gevrijwaard. De windturbines bevinden zich aan de rand van open landbouwlandschap dus aan de rand van de risicozone voor akkervogels. Het effect op (broedende) akkervogels wordt hierdoor als aanvaardbaar ingeschat. De turbines situeren zich niet in of nabij een zone van gestuwde trek waardoor er geen beïnvloeding is van seizoensale vogeltrek of verhoogd aanvaringsrisico wordt verwacht.

De betreffende percelen zijn als biologisch niet waardevol gekarteerd. Ook in de nabije omgeving zijn er zeer weinig biologische waarden gekarteerd.

Volgens de risicoatlas vleermuizen ligt het project in een risicoklasse 0. Het betreft hier een erg open landschap, intensief in agrarisch gebruik en doorsneden met een brede dubbele verkeersas (E40 en TGV). Er wordt bijgevolg besloten dat geen habitat voor vleermuizen ingenomen wordt, noch dat er risico is op de inname of verstoring van koloniebomen.

De windturbines liggen niet in een voor avifauna waardevolle zone.

Er zijn dan ook geen risico's te verwachten waardoor milderende maatregelen hier niet noodzakelijk geacht worden.

Terzake werd door het ANB een gunstig advies gegeven.

Besluit

Op basis van de voorgaande analyse en onder de conditie dat ten allen tijde aan de Vlaamse Regering en de bijkomende gestelde voorwaarden wordt voldaan (deze wordt dan ook aan de beslissing gekoppeld), mag redelijkerwijs verwacht worden dat geen aanzienlijke milieueffecten zullen optreden. De opmaak van een milieueffectenrapport is derhalve niet vereist. Cumulerende effecten met de verder westelijk gelegen windturbines zijn er niet.

De mer-gerelateerde bezwaren worden gezien het voorgaande niet bijgetreden.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De oprichting van windturbines kadert in de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering stelt als doelstelling voorop om tegen 2020 13% van de certificaatplichtige elektriciteitsleveringen te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen. Windenergie kan hierin een belangrijke bijdrage leveren. Het potentieel voor windenergie op land wordt voor Vlaanderen geraamd op 1000 MW. De elektriciteitsopwekking via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen.

Artikel 4.3.2. §2 van de VCRO bepaalt het volgende.

De overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening wordt beoordeeld met inachtneming van volgende beginselen: (...)

Artikel 1.1.4 van de VCRO stelt: (...)

De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten is vervat in het bundelings- en optimalisatieprincipe. Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in en bij de als prioritaire zoekgebieden omschreven industriegebieden, zijnde grootschalige bedrijventerreinen en economische poorten zoals bijvoorbeeld (zee)havengebieden. Anderzijds kunnen projecten ruimtelijk verantwoord geacht worden als zij aantakken bij voldoende markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuren.

Het project van 3 windturbines takt aan bij een reeds gerealiseerd project van windturbines Onmiddellijk oostelijk langs dezelfde zuidelijke zijde van de autosnelweg-TGV staan er de windturbines W12 en W13, ietwat oostelijker aan de overzijde van de snelweg de windturbines V10, V11 en V12 Nog verder oostelijker staan, aan de zuidelijke zijde de windturbines V13, V14, V15 en V16. Nog verder richting Luik komt het windturbine te Berloz voor Westelijk, eveneens zuidelijk van de E40-TGV, staan de windturbines W9, W10 en W11, vanaf ongeveer 2800 m afstand.

Met het reeds voorkomende windturbinebestand langs de ter plaatse markant in het landschap voorkomende brede gecombineerde verkeersas de E40 en TGV is reeds duidelijk aangetoond dat de deze as als voldoende drager fungeert voor het oprichten van windturbines, zowel langs Vlaamse als langs Waalse zijde Huidige aanvraag kadert zich in deze context en wendt het nog resterende potentieel maximaal in, onder meer rekening houdende met de beperkingen door de luchtvaart/het vliegveld van Gras-Avernas.

Thans voorliggende windturbines hebben, net zoals de bestaande waarbij ze aantakken, een maximale hoogte van 150 m Ze zijn eveneens van het traagdraaiende type Door homogeniteit wordt een rustiger beeld in het landschap bekomen.

Voor de aspecten mobiliteit, hinderaspecten, veiligheid verwijs ik naar de mer-screening. Cultuurhistorische aspecten zijn eerder geëvalueerd in het deel Onroerend Erfgoed in deze beslissing.

De werken resulteren niet in een wijziging van het reliëf.

De permanente toegangswegen hebben een breedte van 3,5 m, de permanente werkplatformen zijn 5 m bij 5 m Deze verhardingen zijn minimaal zodat de landbouwbestemming maximaal gegarandeerd blijft Ik verwijs hiervoor tevens naar het advies van ABCO en de evaluatie ervan.

Alle aspecten, zoals vervat in artikel 43.2 §2, werden geëvalueerd. Voorwaarden uit de verleende adviezen werden besproken en gemotiveerd al dan niet weerhouden.

Bezwaren en ongunstige adviezen werden weerlegd en de nodige voorwaarden opgelegd. Huidige aanvraag betracht echter niet de aanleg van de ondergrondse kabels, vereist voor de aansluiting op het netwerk Dergelijke aanleg is vergunningsplichtig en zal dus onderwerp moeten uitmaken van een nog in te dienen aanvraag, volgens de omgevingsvergunningsprocedure.

ALGEMENE CONCLUSIE .

Uit bovenstaande motivering blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is (of kan gebracht worden mits het opleggen van de nodige voorwaarden) met de wettelijke bepalingen, alsook met de goede plaatselijke ordening en met zijn onmiddellijke omgeving.

...

Dit is de bestreden beslissing.

Ook de bvba ULTRALIGHT EDUCATION & SERVICES, ULTRAQUALITY EUROPEAN STRAWBERRY'S, UNIVERSAL ELECTRONIC SERVICES vorderen met een aangetekende brief van 26 december 2017 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de bestreden beslissing. Dit beroep heeft als rolnummer 1718-RvVb-0252-SA.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Een onderzoek van de ontvankelijkheid van het verzoek tot tussenkomst is enkel aan de orde indien de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

De tussenkomende partij betwist de ontvankelijkheid van de vordering.

Deze exceptie moet slechts onderzocht en beoordeeld worden wanneer de voorwaarden om de schorsing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

Op grond van artikel 40, §1 DBRC-decreet kan de Raad de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing bevelen op voorwaarde dat er hoogdringendheid wordt aangetoond en dat de verzoekende partij minstens één ernstig middel aanvoert dat de vernietiging van de bestreden beslissing op het eerste gezicht kan verantwoorden.

A. Hoogdringendheid

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij geeft aan dat de tussenkomende partij in het bezit is van de corresponderende milieuvergunning, zodat de vergunningen uitvoerbaar zijn. Gelet op de relatief korte tijd die nodig is om windturbines op te richten, is het volgens haar evident dat alle turbines zullen opgericht zijn alvorens er uitspraak is omtrent het beroep tot nietigverklaring.

De verzoekende partij stelt dat haar exploitatie manifest zal worden aangetast bij de uitvoering van de werken en dat zij zal geconfronteerd worden met de hinderaspecten die hiervan uitgaan, meer bepaald op vlak van veiligheid. De verzoekende partij stelt dat de globale veiligheidsimpact niet werd onderzocht in combinatie met de bestaande windturbines, maar dat men zich in de bestreden beslissing heeft beperkt tot de veiligheidsimpact uitgaande van windturbines V7-V8-V9. Zo wordt geen rekening gehouden met de "wake turbulence", het feit dat leerlingpiloten circuits draaien tussen de windmolens. Daarenboven wordt in het advies van DGLV enkel rekening gehouden met de invloed van de turbines ten overstaan van de toestellen in het vliegcircuït, maar wordt geen rekening gehouden met het feit dat de toestellen in het circuit moeten komen.

De verzoekende partij visualiseert de aanvliegroutes in haar verzoekschrift en stelt dat de 3 windturbines een duidelijke invloed zullen hebben op het aanvliegen van het ULM terrein. Zij stelt dat deze windmolens pal in de oostelijke aanvliegroute liggen, waardoor deze minder goed bruikbaar dreigt te worden, en leidt tot een verhoging van het risico op ongevallen. Van de 4

aanvliegroutes stelt zij dat de oostelijke de gemakkelijkste en de veiligste is want men heeft een goed overzicht op het westelijk gelegen circuit en de vliegtuigen in het circuit. De twee westelijke routes hebben een groter risico. Met de inplanting van de windmolens wordt de bewegingsvrijheid sterk beperkt en stijgt het risico op ongevallen.

De verzoekende partij besluit haar betoog met de stelling dat met de bestreden beslissing de levensvatbaarheid van de vzw in het gedrang wordt gebracht. Immers wordt een verdere, rendabele exploitatie onmogelijk gemaakt zodat zij haar bestaansreden verliest en haar statutair doel in het gedrang komt.

2.

De verwerende partij merkt voorafgaandelijk op dat de Raad reeds tot twee maal toe de vordering tot schorsing heeft afgewezen in de voorgaande procedures. Verder stelt zij dat het feit dat de veiligheidsimpact niet voldoende zou zijn onderzocht geen betrekking heeft op de hoogdringendheid, maar op de ernst van de middelen. Hiermee toont de verzoekende partij volgens haar geenszins aan dat de levensvatbaarheid van haar bedrijfsvoering in het gedrang zou worden gebracht tijdens de duur van de vernietigingsprocedure.

De verwerende partij wijst vervolgens op het feit dat geen enkel concreet, objectief en relevant stuk voorgelegd wordt over de financiële situatie van de verzoekende partij en over het oorzakelijk verband ervan met de bestreden beslissing. Verder tonen de eenzijdige uittreksels van de verzoekende partij niet aan dat de exploitatie in gevaar wordt gebracht, laat staan dat zou worden aangetoond dat de levensvatbaarheid in het gedrang wordt gebracht tijdens de duur van de vernietigingsprocedure. Nog kan uit die gegevens niet worden afgeleid dat de drie windturbines een impact zouden hebben op de oostelijke vliegroute, laat staan dat er sprake zou zijn van een dermate grote impact dat er sprake is van een onomkeerbare situatie. Voor zover de verzoekende partij zich beroept op latere uitbreidingen van het windturbinepark, betreft dit een toekomstig en louter hypothetisch nadeel.

De verwerende partij stelt verder nog dat er geen enkele aanwijzing is dat de aanvrager onmiddellijk zal overgaan tot de bouw van de windturbines. In de vorige procedures heeft de aanvrager steeds gewacht op de uitkomst van de vernietigingsprocedure.

Tot slot stelt de verwerende partij dat in zover de nadelen gesteund zijn op de tijdelijke inrichtingswerken, deze nadelen, gelet op hun tijdelijk karakter, niet als ernstig kunnen worden beschouwd.

3.

De tussenkomenende partij stelt in haar nota dat er nog geen definitief verworven milieuvergunning voorhanden is aangezien de op 9 december 2016 bekomen de milieuvergunning aangevochten wordt voor de Raad van State. De tussenkomenende partij wenst de uitkomst van deze procedure af te wachten alvorens over te gaan tot de werken. Een eventuele vernietiging van de milieuvergunning zou immers tot gevolg hebben dat deze vergunning wordt geacht nooit te hebben bestaan, zodat alle rechtsgevolgen die hieruit voortvloeien, zoals ook de oprichting van de windturbines, nietig zouden zijn en zij desgevallend zou moeten overgaan tot de afbraak van de turbines. Zij stelt ook uitdrukkelijk dat er geen sprake is dat de werken binnenkort gestart zullen worden, zodat er van hoogdringendheid geen sprake is.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij die zich op hoogdringendheid beroept, moet, op grond van artikel 40, §3 DBRC-decreet, in haar verzoekschrift, ondersteund met de nodige overtuigingsstukken, een uiteenzetting geven van de redenen die aantonen dat de schorsing hoogdringend is gelet op de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

Volgens artikel 40, §1, 1° DBRC-decreet houdt de vereiste van hoogdringendheid onder meer in dat de verzoekende partij moet aantonen dat de behandeling van haar zaak onverenigbaar is met de behandelingstermijn van een vordering tot vernietiging. Meer in het bijzonder rust op de verzoekende partij de bewijslast om met voldoende concrete, precieze en aannemelijke gegevens aan te tonen dat de afhandeling van de vernietigingsprocedure te laat zal komen om de verwezenlijking van de aangevoerde nadelige gevolgen, die voor haar persoonlijk voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, te voorkomen.

Er moet bovendien een oorzakelijk verband worden aangetoond tussen de aangevoerde nadelige gevolgen en de bestreden beslissing, zodat deze kunnen worden voorkomen door een schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

2.

Op de zitting van 17 april 2018 bevestigt de tussenkommende partij dat zij geen werken zal uitvoeren en dus niet zal starten met de oprichting van de windturbines en dit tot wanneer de Raad van State uitspraak zal gedaan hebben over de ingestelde vernietigingsvordering inzake de milieuvergunning.

De Raad kan de schorsing van de bestreden beslissing enkel bevelen wanneer dit voor een verzoekende partij een nuttig effect heeft. Gelet op de verklaring van de tussenkommende partij dient vastgesteld te worden dat er op dit ogenblik geen hoogdringendheid voorhanden is.

Er zijn dan ook geen redenen, zowel in feite als in rechte, om aan te nemen dat de behandeling van de vordering ten gronde in beginsel niet kan worden afgewacht.

De verzoekende partij kan evenwel in elke stand van het geding, en voor zover er zich nieuwe feiten zouden voordoen die indruisen tegen de verklaring van niet-uitvoering, of nadat de Raad van State zich uitgesproken heeft over de wettigheid van de milieuvergunning, de schorsing van de tenuitvoerlegging opnieuw vorderen, mochten er zich hiervoor redenen aandienen.

3.

Er is dan ook niet voldaan aan de in artikel 40, §1, 1° DBRC-decreet gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing alleen geschorst kan worden wanneer er hoogdringendheid wordt aangetoond. Deze vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

B. Ernstige middelen

Aangezien de Raad in het vorige onderdeel heeft vastgesteld dat de verzoekende partij de hoogdringendheid niet aantoont, is een onderzoek naar de ernst van de middelen niet aan de orde.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De Raad verwerpt de vordering tot schorsing.
2. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing over de vordering tot vernietiging.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 8 mei 2018 door de tweede kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Bart VOETS

Hilde LIEVENS